

Sivistyspalvelut

Viite: OKM/41/010/2017

Asia: Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle lukiolaiksi ja laiksi ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain muuttamiseksi..

”Lausunnon keskeinen sisältö”

Lukiolakiehdotus ottaa käyttöön uuden käsitteen opintojakso, ei enää kursseja.

Koulutuksenjärjestäjä saisi päättää, minkä laajuisina opintojaksoina opetusta järjestetään ja onko opintojaksossa vain yhtä oppiainetta tai useampia yhdistettynä. Tämä tarjoaa mahdollisuudet järjestää opinnot eri mittaisina kokonaisuuksina ja on hyvä asia. Esimerkiksi pitkässä matematiikassa opinnot on järkevä järjestää suurempina kokonaisuuksina. Opintopistettä määriteltäessä pitää opetussuunnitelman perusteissa määrätä realistinen sisältö annettuun opintopisteen tuntimäärään.

Koulutuksenjärjestäjän päätöksentekoa voivat ohjata taloudelliset tekijät ja kuntapolitiikka tai jonkin yksittäisen henkilön visiot ja ajatukset. Pakollisten opintojaksojen laajuudesta pitäisi päättää valtakunnallisessa opetussuunnitelman perusteissa eikä antaa sitä koulutuksen järjestäjän päätettäväksi. Opintojen valinnaisuus kärsii erimittaisista opintojaksoista ja varsinkin, jos opiskelijat siirtyvät koululta toiselle, voi olla hyvin vaikea yhteismitallistaa opintoja.

Oppiainerajat ylittävää opiskelua: Keskeisten sisältöjen valinta pakollisiin opintoihin ja oppiaineiden välisten luontevien ja merkityksellisten yhteyksien rakentaminen pitäisi tehdä opetussuunnitelman perusteiden tasolla eikä määrätä lukiolaissa.

Jos jokainen koulutuksen järjestäjä ja koulu tekevät ihan omanlaisensa version opintojaksoista, opettajat joutuvat pahimmassa tapauksessa toimimaan ilman laadukkaita oppimateriaaleja. Saatetaan joutua luopumaan moniin oppimateriaaleihin sisään rakennetuista jatkumoista, kertaamisesta ja aiemman päälle rakentamisesta. Opettajan työ on luovaa työtä, että vaikka olisi kuinka mielekästä opettaa esimerkiksi tietyt kemian ja biologian sisällöt yhteispakettina, hyvää opetusta ei synny, jos opettajien henkilökemiat eivät pelaa ja pedagogiset näkemykset ovat aivan eri planeetoilta – minimitaso voidaan saavuttaa mutta ei mitään hohdokasta. Hyvin erilaisista lähtökohdista lukioon tuleville opiskelijoille ei välttämättä toimi samanlaiset ratkaisut - myös opiskelija-aines määrittää sitä, mikä on mielekästä missäkin koulussa.

Ylioppilaskoetta saa uusina jatkossa rajattomasti, erityisopetusta ja tukea lukiolaisille

Rajaton uusinta-, täydentämismahdollisuus ylioppilaskokeessa on ainoa vaihtoehto, jos jatko-opintoihin hakeudutaan suunnitellusti 80%:sti ylioppilastutkintotodistusten perusteella.

Lukion erityisopetusta tai siihen verrattavaa tukeen olisi järkevämpää kouluttaa lukion aineenopettajia tunnistamaan yleisimmät oppimisvaikeudet ja kouluttaa heitä käyttämään erilaisia oppimismenetelmiä, jotka huomioivat paremmin erityisoppilaat. Erityisopettajia, joilla on aineenopettajan osaaminen, ei ole olemassa ja ei erityisopettaja osaa eikä voi auttaa esimerkiksi pitkän matematiikan oppimisvaikeuksissa, vaikka aikaa olisi rajattomasti käytössä.

Yksilöllistäminen ja opintopolun tarkempi suunnittelu on varmasti paikallaan, mutta monella opiskelijalla ei ole itsellään tiedossa lukio-opintojen alussa, mitkä oppiaineet alkavat kiinnostamaan. Olisi järkevää ottaa lukiolakiin kohtia, joissa velvoitettaisiin ja kerrottaisiin tarkemmin aineenopettajan velvollisuuksista kertoa oman oppiaineen merkityksestä yhteiskunnassa ja ammatinvalinnassa.

Vahvempaa kansainvälisyyttä ja yhteistyötä korkeakoulujen kanssa

Kysymys yhteistyön lisäämisestä lukioiden ja korkeakoulujen välillä on hyvä ajatus. Lukiot yliopistopaikkakuntien ulkopuolella ovat kuitenkin eriarvoisessa asemassa lukioihin, joilla yliopisto ihan vieressä. Yliopistoilla tulisi olla velvoite ja resurssointi kunnossa lukioyhteistyön toteuttamiseen esimerkiksi avoimen yliopiston lukiolaisille suunnattujen verkko-opintojen kautta. Tällä hetkellä näin ei ole, vaan yhteistyö perustuu liiaksi erillisrahoitettujen hankkeiden kautta tapahtuviin yhteistyömuotoihin.

Lukionpääteistä pidetään huolta

Peruskoulussa on velvoite seurata toiselle asteelle siirtymistä. Sama on tulossa nyt lukioon ja se edellyttää erityisesti Koski-tiedonsiirron toimivuutta kaikissa organisaatiossa. Jatko-opintopaikkaa vaille jääneille on järkevää lukion tarjota mm. täydentäviä lisäkurssseja ja uusintamahdollisuutta ylioppilaskirjoituksissa. Ilman lisäresurssointia tätä ei voida toteuttaa eli lukion valtionosuusjärjestelmässä pitäisi huomioida tutkinnontäydentäjät ja lisäkurssien suorittajat.

Marko Kaarlela. Tornion yhteislyseon lukion rehtori